

[Joja karan pats karalius...]

MARIJA KONOPNICKA

[Joja karan pats karalius...]

TŁUM. VINCAS KUDIRKAS

I.

Joja karan pats karalius:

Žvengja žirgas, kasa žemė,
Triubos skardžiai aida ore —
Garbę ir guodonę¹ lemia.

Ein Jonužis į tą karą:
Šiurkštūs vėjai staugti ima,
Ūžia, ošia žalios girios —
Liūdną lemia tai likimą.

Praded kovą, švilpia kulkos,
Lygumoj kareiviai spinta.
Kaip liūtai karaliai imas,
O tyliai Jonužiai krinta.

Grįžt karalius apgalėjęs,
Žirgą jo nišlaiko tarnas
Miršta pažeistas Jonužis —
Jau aplink jį suka varnas.

Su varpais sutink karalių,
Pokilius visur jam ruošia,
Kvietkomis iškloja kelią,
Vainiku jo galvą puošia.

O Jonužį kad lydėjo,
Verkė giminės, matutė...
Tik javai liūdnai lingavo,
Tik raiba kukau gegutė.

II.

Dievuli mano, ko gi tu leidi
Šaltąją rasą,
Matydams mane bado prispaustą,
Nuogą ir basą?
Ar nepakanka, kad žmogus verkia
Čia ant žemelės,
Sidabro tartum ašaras lieja,
Lyg tos naktelės?

¹guodonė — pagarba. [przypis edytorski]

*

O kad tiktai aš tyčia nueičiau
Laukan mūs tyrą
Ir suskaityčiau², kiek ten ant dirvų
Ašarų byra...
Iš tokių sėklų tai baisu būtų
Pasėlį pjauti:
Visi juk pėdai būtų raudom —
Kraujo išplauti.

*

Sulauksim rytą spindulius karštus
Saulės šviesiosios —
Sugers jie visą rasą nuo dirvų,
Pievos žaliosios.
O kad galėtų ašarų mūsų
Jūrės išsekti,
Tam, Dieve mielas, visa pasaulė
Reiktų uždegti.

III.

Trys takai iš buto eina
Ten, kur lemia žmogui dalį:
Viens tiesiog per slenkstį veda,
Kur laukelį dirb begalį
Kits — po kairei, kur iš tolo
Karčiama marga vilioja;
Trečias — ant kapų, kur guli
Gentys, žemėms užsikloję.

*

Ant to pirmo darbininkų
Prakaitas į rasą virto.
Ant to antro vaiks nudriskęs
Juokiasi iš tėvo girto.
O ant trečio kapo stovi
Įkasti juodi kryželiai,
Rytmečiais žiogai ten čirškia,
Verkia ten balti berželiai.

*

Tais tiktai takais sermėgiai
Per vargus, išblyškę, breda.
Kas gi jiems parodys taką,
Kurs į dvasios svieta veda?

IV.

Daug gražių žvaigždelių
Danguje ten spiečia.

²suskaityčiau — čia: suskaičiuočiau. [przypis edytorski]

Nemanyk, varguoli,
Kad tai tau jos šviečia.
Ta, kur aiškiai žiba
Viršumi pušyno,
Lyg saulelės sklypas —
Pono, mūs kaimyno.
Šitoji auksinė,
Kur tenai iš šono
Ant upelio spingso —
Kunigo klebono.
Štai, štai trečioji,
Ta pasidabruota,
Kur tarytum mirksi —
Vargamistrai duota.
Mat visi žvaigždelėms
Pasigirti gali,
Tau tiktai netenka,
Vargdieni — bedali!
Kitąsyk žvaigždes juk
Dievas iš malonės
Uždegė mat lygiai,
Pasakoja žmonės.
Ponų ne varguolių
Nieks tad neregėjo
Ir kiekviens paskirtą
Žvaigždę sau turėjo,
Kad suspaudė skurdas
Žmogų neturtingą,
Skyrė sau žvaigždynai
Kelias ypatingą:
Ponų vis da žiba,
O žmonių išmirę —
Ašaromis tapę...
Į laukus subirę.

V.

Žagrę į ranka tas tik teima,
Kas numylėjęs žemę tą juoda,
Žino, kaip gilų arti arimą,
Kas šaltai rasai nepasiduoda,
Kas laukų žino kalbos posmus —
Ašaras ir skausmus.

Tas tik akėčias traukti tegali,
Jau išbandytas ant tų kalnelių,
Kas yr vargingą perspėjęs dalį
Šitų sermėgių mūsų žmonelių,
Kas, kaipo brolis, išties rankas
Į pirtis jų menkas.

Tam tiktai tinka dalgis iš dieno,
Ateityje kas tikis kirtimo,
Kas tylią naktį laukia iš vieno,
Užtekant aušrą, dvasios kvėpimo,
Kas jau ne kardo — norago šauk.
Jūs, atšalėliai, lauk!

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/konopnicka-joja-karan-pats-karalius>

Tekst opracowany na podstawie: Vincas Kudirka, Vinco Kudirkos raštai, tomas I, 1909.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Utwór powstał w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”, realizowanego za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Publikacja parengta įgyvendinanti projektą „Wolne Lektury” (<http://wolnelektury.pl>). Skaitmeninė reprodukcija padaryta Fondo „Nowoczesna Polska”/Lietuvos kultūros paveldo — virtualioje erdvėje (<http://www.epaveldas.lt>), pasitelkiant egzempliorių iš bibliotekos kolekcijos. Veikalas sukurtas konkurso, įgyvendinamo 2013 m. bendradarbiaujant su Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerija — „Bendradarbiavimas viešosios diplomatijos srityje 2013” („Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”) ribose. Leidžiama laisvai naudoti veikalą, su sąlyga, jog bus išsaugota aukščiau pateikta informacija, taip pat informacija apie taikomą licenciją, teisės turėtojus bei konkursą. Publikacija išreiškia tik autoriaus pažiūras, todėl negali būti tapatinama su oficialiomis Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos pažiūromis.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Monika Bogdziewicz, Paulina Oltusek.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).